24/04/2019

“Το αξίωμα του Επισκόπου είναι μέγα υπούργημα στην Εκκλησία”

/ Γνώμες

Δημήτρης Ιωάννου, Φιλόλογος – Συγγραφέας

Όπως είπαμε, το κεντρικό πρόσωπο κάθε εκκλησιαστικής κοινότητας είναι ο Επίσκοπος. Μια φορά ωστόσο ένας Μητροπολίτης, σε κάποια του συνέντευξη, αν και φορέας αυτού του υψηλού αξιώματος, υπονόησε ότι προέχει το κοινωνικό έργο του Επισκόπου (όχι τόσο η φιλανθρωπία, όσο η προσπάθεια να αναδείξει το φυσικό κάλλος μιας περιοχής, να προβάλλει το λεγόμενο πολιτιστικό «προϊόν» της, η προσπάθεια επίσης να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της επαρχίας του, ώστε βέβαια να συγκρατηθεί και ο νεώτερος πληθυσμός εκεί, η διαβίωση να είναι αξιοπρεπέστερη κ.λπ.). Όσον αφορά το καθαρά λατρευτικό και κηρυκτικό έργο, έλεγε περίπου αυτός ο ιεράρχης ότι έπρεπε να περάσει σε δεύτερη μοίρα. Ο

Γέροντας είπε «λάθος! Προέχει απολύτως το πνευματικό έργο, η εξομολόγηση, το κήρυγμα, η Θ. Λειτουργία, και μετά το κοινωνικό ή οτιδήποτε άλλο».

Σημειωτέον, μάλιστα, ότι η φιλανθρωπία στην Καινή Διαθήκη νοείται ως απαύγασμα της θείας Λατρείας, της αγάπης που δίνει ο Χριστός. Περαιτέρω, όταν υπάρχει προσευχή και αληθινή θεία Λατρεία σε μια περιοχή (δηλαδή ευλάβεια), πρώτον δεν φθάνει κανείς στην υπερκατανάλωση και αντιλαμβάνεται την παγίδα του υπερδανεισμού (οπότε και δεν θα χρειαστεί να ψάχνει μετά να ξεχρεωθεί προσπαθώντας να «αναπτυχθεί» με κάθε τρόπο, ακόμη και λάθος), και τέλος, σεβόμενος τα έργα του Θεού, το περιβάλλον, δεν θα εξισώνει (όπως συμβαίνει ειδικά στην Ελλάδα, ελλείψει πραγματικού σχεδιασμού), «ανάπτυξη» και τσιμεντοποίηση των πάντων. Εν πάση περιπτώσει, αν ο Επίσκοπος συγκεντρώσει στη θεία Λατρεία το ποίμνιό του, κάποιοι από τους πιστούς, ως αρμοδιότεροι (π.χ. οι ειδικοί τεχνικοί επιστήμονες κ.λπ.), μπορούν, κάνοντας προσευχή, να φωτιστούν από το Θεό για το τι ακριβώς πρέπει να κάνουν στην περιοχή τους, προκειμένου αυτή να προοδεύσει. Κατόπιν, με τη θεία βοήθεια και ενίσχυση, καταρτίζοντας τις ειδικές μελέτες, θα προχωρήσουν ίσως στην υλοποίηση των σχεδίων τους.

Μια φορά ένας μεγάλος γέροντας, τον οποίο ο πατήρ μάλιστα σέβεται πάρα πολύ και θεωρεί αληθινό άγιο (πιστεύει ότι επίκειται η αγιοκατάταξή του), συνέβη να προχωρεί στον δρόμο, μαζί με τον Δεσπότη της περιοχής. Ο κόσμος όλος έτρεξε να πάρει την ευχή του γέροντα, ενώ προς τον Δεσπότη δεν κινήθηκε κανείς (ο Επίσκοπος τότε παρεξηγήθηκε, όπως διαβάζουμε σε κάποια βιογραφία). Ο Γέροντας μου είπε ότι, ας έχουμε μπροστά μας και ένα μεγάλο άγιο, πρώτα θα φιλήσουμε το χέρι του Επισκόπου και μετά του γέροντα. Εν πάση περιπτώσει, ο όποιος κληρικός οφείλει να στρέφει τον κόσμο να πάρει πρώτα την ευλογία του Δεσπότη (αυτό δεν υπονοεί καμία μομφή προς τον εν λόγω Γέροντα, καθώς ο πατήρ στο σημείο αυτό γενίκευσε, μίλησε για κάτι που ισχύει ως γενικός κανόνας).

Περνώ τώρα σε μερικά λεπτά, αλλά ταυτόχρονα πολύ σημαντικά θέματα, που αφορούν το έργο του Επισκόπου. Κάθε φόρα λοιπόν που ρωτούσα τον Γέροντα τι σημαίνει ότι «ο Επίσκοπος είναι στην λειτουργία ‘‘εις τύπον και τόπον Χριστού’’», μου έδινε πάντα την ίδια απάντηση: «ο Επίσκοπος πρέπει να λέγει ό,τι και ο Χριστός». Πολλές φορές επίσης, όταν τον ρωτούσα για την θέση του Επισκόπου μέσα στην Εκκλησία, μου έλεγε ότι είναι αυτός που διοικεί την Εκκλησία, γι’ αυτό και του οφείλουν όλοι υπακοή (στα διοικητικά). Η διδασκαλία του αυτή δεν με ικανοποιούσε, οφείλω να πω, καθώς άλλα πιο (υποτίθεται) «υψιπετή» είχα διαβάσει σε βιβλία συγχρόνων θεολόγων. Ωστόσο, όταν ανέγνωσα τα όσα σχετικά λέγει ο Γέροντας Σωφρόνιος του Έσσεξ, αλλά και ο π. Ιω. Ρωμανίδης, που ταυτίζονται απολύτως με τις θέσεις του Γέροντα, άρχισα να πιστεύω ότι και πάλι το δίκιο είναι

με το μέρος του.

Το «εις τύπον Χριστού» αναφέρεται, όπως μου εξήγησε μια άλλη φορά ο πατήρ, στην θέση του Επισκόπου ως προϊσταμένου (και της ευχαριστιακής συνάξεως), με τέτοιο τρόπο όμως που η Ευχαριστία παραμένει πάντα Χριστοκεντρική. Ο όρος «επισκοποκεντρική», που χρησιμοποιούν μερικοί, είναι λάθος (αυτό δεν μειώνει την αξία του Επισκόπου). Ωστόσο, θα πρέπει να εμβαθύνει κανείς σε όλα αυτά. Δηλαδή, αν το καθήκον του Επισκόπου είναι πράγματι να «λέγει ό,τι λέγει και ο Χριστός», αυτό αποτελεί μια βαθιά θεολογική θέση. Απαιτείται από τον Επίσκοπο, δηλαδή, προκειμένου να «ορθοτομεί τον λόγον της αληθείας», όχι απλώς να γνωρίζει κάπως το Ευαγγέλιο ή να έχει πολλές γνώσεις, αλλά η καρδιά του και ο νους του να αποτελεί φορέα της ζώσας αλήθειας (να έχει δηλαδή «νουν Χριστού»). Περαιτέρω, για να είναι και ο λόγος του ορθά ελεγκτικός, μιμούμενος αυτόν του Χριστού, θα πρέπει να έχει, κατά το ανθρώπινον, και αρετή Χριστού. Και βέβαια, τέτοιο ελεγκτικό λόγο, όπως είχε ο Κύριος (που μιλούσε «ως εξουσίαν έχων»), μόνο ο Επίσκοπος ως εικόνα Του μπορεί να έχει στην Εκκλησία. Όλα αυτά είναι μεγάλα ζητήματα, στα οποία οι θεολόγοι μας εμβαθύνουν πολύ. Πάντως, η μόνη αλήθεια είναι ότι το αξίωμα του Επισκόπου είναι μέγα υπούργημα στην Εκκλησία.

Τολμώ εδώ να προσθέσω και κάτι που διάβασα στον π. Σωφρόνιο. Η Εκκλησία λοιπόν οικονομεί καμιά φόρα και γίνονται Επίσκοποι ακόμη και άνθρωποι που δεν είναι ενίοτε φορείς της μεγάλης χάρης, αλλά απλώς ενάρετοι, και ορθώς, θα λέγαμε, ποιεί. Γιατί, αν γίνονταν μόνο Επίσκοποι ή και ιερείς, διερωτάται ο πατήρ Σωφρόνιος, αποκλειστικά άνθρωποι σαν τον Άγιο Συμεών τον Νέο Θεολόγο, που δεν άφηνε να κοινωνεί κανένας χωρίς δάκρυα, τότε απλά στις μέρες μας δεν θα κοινωνούσε κανένας. Τέλος, κατά την γνώμη μου, εμείς πρέπει να βάζουμε, όπως έλεγε και ο Άγιος Παΐσιος, καλό λογισμό για τους ιερείς μας, αν θέλουμε να προκόψουμε πνευματικά, και να βλέπουμε τους Αγίους Πατέρες ως ανθρώπους του Θεού. Χρωστάμε υπακοή σε αυτούς, αυτό είναι το όλο ζήτημα.